Om de svenska *Heodes*-arterna.

(Mit deutschem Auszug.)

Av

EINAR WAHLGREN.

Då jag för några år sedan sökte komma till klarhet om de svenska formerna av arterna tillhörande släktet *Heodes* DALM. (*Chrysophanus* HB.), fann jag, att åtminstone rörande tre av dessa, *H. hippothoë phlæas* och *amphidames*, åtskilliga spörsmål antingen icke eller åtminstone icke fullt säkert blivit besvarade. Då det synts mig vara av intresse, att dessa frågor även komma upp inför svenskt forum, har jag här upptagit dem till behandling.

Heodes hippothoë L.

Två problem ha varit knutna till detta namn. Det ena har varit tvivel om vilken art LINNÉ åsyftat med namnet, om han därmed avsett vad vi i Sverge allmänt kallat *hippothoë* (= *chryseis* BERGSTR.) eller tilläventyrs den aldrig i Sverge träffade *dispar* HW. Detta spörsmål, som ännu så sent som 1910 och 1912 ingående och med olika resultat dryftats av bl. a. OBERTHÜR och COURVOISIER, har för svenska entomologer med rätta aldrig varit ett problem och är lyckligtvis ur världen, sedan VERITY (Revision of the Linnean Types of Palaearctic Rhopalocera. — Journ. Linn. Soc. Zool. vol. XXXII, 1913) ådagalagt, att de två Linnéska exemplaren med namnet *hippothoë*, som förvaras i Linnean Societys samling i London, tillhöra den hos oss förekommande arten.

Men därmed dök det andra problemet upp: vilken av de svenska lokalformerna, »raserna», är att betrakta såsom typrasen? Och i samband därmed: vilka geografiskt skilda raser finnas i Sverge?

Visserligen anser jag, att det första ledet av detta problem redan blivit tillfredsställande löst, men då uppenbarligen olika meningar även i denna fråga stå emot varandra, och då det ofta visat sig, att utländska entomologer utan allt för stor kännedom om svenska former avge utlåtande om dem, kan det måhända vara av intresse, att även en svensk röst blandar sig i diskussionen, i synnerhet som icke något intryck av densamma hittills förmärkts i svensk litteratur.

När jag ovan med gängse terminologi talat om »raser», är jag naturligtvis fullt på det klara med att de s. k. geografiska raserna, åt-

minstone inom ett så litet område som vårt, alldeles icke eller åtminstone sällan äro verkliga genotypiska raser, idiovariationer, utan att de säkerligen äro blotta fenotypiska företeelser, paravariationer, betingade av klimatiska faktorers direkta inverkan på färg- resp. formkaraktärer. Men även om så är förhållandet och trots det obestridliga ofog, som bedrivits med uppställandet av sådana »raser», synes det mig dock önskvärt att vidhålla begreppet, låt vara i den mera neutrala benämningen »geografisk form» (*forma geographica* ell. *forma localis*), för den prägligsform, den må sedan vara somatiskt eller idiogent betingad, som inom ett område uppträder allenahärskande eller dominerande, och även praktiskt lämpligt, att dessa former fixeras i särskilda namn, ehuru jag mer än villigt medger, att en långt driven nominationsmani härvid gör mera ogagn än gagn och betydligt större skada än t. ex. benämnandet av otaliga aberrationer, där valet av formernas omfattning mera kan betraktas som en oskyldig smaksak.

Efter denna lilla utvikning för samvetsfridens skull återgår jag till frågan om den Linnéska typformen av *H. hippothoë*.

Exemplaren i Linn. Soc., båda hanar, beskrivas av VERITY såsom havande »small size, dull colouring, and diffused black shadings» samt »a small amount of violet scaling along the costal margin». Lyckligtvis är blott det ena ex. en ab. *confluens* GERH. I beskrivningen av detta ex. omnämner VERITY i förbigående också den viktiga detaljen, att bakvingarna undertill äro försedda med ett orangefärgat marginalband. VERITY anser den Linnéska formen såsom ett mellanting mellan den alpina *eurybia* OCHS. och den europeiska form, som vanligen betraktats såsom typform, och identifierar den med *Stieberi* GERH.

Det råder icke något tvivel om att LINNÉ's typform icke är den mellaneuropeiska låglandsformen och därmed icke heller, som av nedanstående skall framgå, den sydsvenska formen. Framför allt är härvid anmärkningsvärt, att såväl av LINNÉ's beskrivning i »Fauna Suecica» ed. II som av exemplaren i Linn. Soc. framgår, att hanen på bakvingarnas undersida har ett gulrött marginalband, vilket icke finnes hos den sydligare formen.

Men därmed är icke sagt, att LINNÉ's form, såsom VERITY anser, är identisk med *Stieberi*. Såsom SCHULZE (Was ist *Papilio hippothoë* L. — Int. ent. Zeitschr. Guben, årg. 9, 1916) först framhållit, och som jag av egen erfarenhet endast kan bekräfta, ha vi i Sverge två från varandra tämligen skilda former, vilkas hanar ha detta röda marginalband, nämligen utom *Stieberi* den åtminstone från Stockholmstrakten och norrut i norrländska kustlandet flygande formen, vilken senare SCHULTZE med fullt fog betraktar såsom den Linnéska typformen.

Heodes hippothoë (f. geogr.) *hippothoë* L. Hos ♂ är framvingarnas grundfärg ovantill lik den sydsvenska formens, deras kostalkant är tydligt blåviolett skimrande, likaså svaga, stundom otydliga fläckar

innanför den svarta utkanten, och bakvingarnas utbredda blåfärgning lämnar — dock icke alltid — ett gulrött utkantband fritt. Undertill äro framvingarna övervägande rödgula med grå fram-, ytter- och bakkant. Bakvingarnas undersida är grå med gulrött, sammanhängande utkantband, som når till närheten av framhörnet. Undertill är ♀ färgad ungefär som ♂, och översidan är betydligt mindre mörkfärgad, således starkare gulröd än hos den sydsvenska formen. Naturligtvis inträffar även inom denna form fall av melanism. Så har jag t. ex. en starkt melanotisk ♀ från Ångermanland, vars översida med undantag av bakvingarnas gulröda kantband är helt brunsvart, och vars högra framvinge dessutom undertill är rent grå, vilket allt uppenbarligen står i samband med att alla vingarna äro utbildade såsom ab. *confluens* GERH.

Vingbredden hos mina ♂-ex. från Härnösand är 28—32 mm, hos ♀-individen 31—32 (Ångermanland) till 35 mm. (Stockholm).

Utom från nyssnämnda platser är denna geografiska form, genom SCHULZE's beskrivning av individ insamlade av RAGNOW, känd från Långsele och Boden.

Att det är denna form, som helt eller delvis ligger till grund för våra mellansvenska lepidopterologers beskrivning av artens huvudform, är tydligt icke blott hos DALMAN, vilket SCHULZE påvisat, utan även hos AURIVILLIUS, där det om *båda* könen säges, att bakvingarna undertill äro försedda med rödgult tvärband. Däremot tar SCHULZE säkert fel, när han anför WALLENGREN's beskrivning såsom belägg för den ifrågavarande formen.

Den högnordiska formen, *H. hippothoë* (f. geogr.) *Stieberi* GERH., synes i ren form endast uppträda inom de verkliga fjällområdena i inre Norrland; jag känner den från Lappland, Jämtland och Härjedalen. Dess vingbredd överskrider i regel ej 28 mm. Hanen är ovan alltid något blekare, en aning mera gulaktig än de två andra geografiska formerna, den violettblå kostalstrimman och det svarta utkantbandet äro smalare, och det röda utkantbandet är, så vitt jag känner, även ovan alltid tydligt. Undertill är likasom hos typformen det röda utkantbandet å bakvingarna sammanhängande och fullständigt. Honan avviker, som bekant, från de övriga därigenom, att framvingarna ovan endast vid roten och kanterna äro svartbruna.

Att de Linnéska Londonexemplaren skulle tillhöra denna form, såsom VERITY ansett, finnes numera ingen anledning att förmoda. Att de icke tillhöra den mellaneuropeiska-sydsvenska geografiska formen, är av VERITY's korta beskrivning fullt klart. Men då VERITY uppenbarligen icke känt till den ovan beskrivna mellansvenska formen, är det ju å andra sidan fullt begripligt, att han identifierat exemplaren med den högnordiska *Stieberi*, vilken i samma riktning som den mellansvenska, ehuru i högre grad, avviker från den mellaneuropeiska låg-

landsformen. Själv har jag dessutom begått samma fel då jag i »Ångermanländska fjärilar» (Ent. tidskr. 1912) bestämt ångermanländska ex. såsom *Stieberi*. Också torde det vara så gott som omöjligt att med full säkerhet skilja ett åldrigt och säkerligen något avblekt hanexemplar av typrasen från *Stieberi*. Därtill kommer emellertid ett förhållande, som har betydelse för bedömandet även av andra Linnéska »typexemplar», t. ex. av *Pieris napi*, nämligen att LINNÉ åtminstone vid tiden för avfattandet av sina systematiska arbeten icke synes ha haft några skandinaviska fjällfjärilar för sig. Man observere, att han aldrig i »Fauna Suecica» anger Lappland såsom fyndort för någon fjäril, och att han överhuvud icke känner någon enda av våra många för fjälltrakterna egendomliga fjärilar.

Jag övergår så till den sydsvenska formen, *H. hippothoë* (f. geogr.) *euridice* ROTT., såsom jag bäst känner den från Öland.

Vingbredden hos denna går knappt under 31 och når åtminstone hos ♀ till 35 mm. Hanen är ovan färgad och tecknad såsom typrasen utom det att bakvingarnas brunsvarta färg når utkanten och där på sin höjd lämnar plats för några otydliga gulröda fläckar, som således icke bilda ett sammanhängande tvärband. Undertill är framvingarnas grundfärg mindre gul än hos de övriga formerna, ofta helt grå, och bakvingarnas rödgula kantband är reducerat till flera eller färre fläckar vid analhörnet. Honans gulröda färg är ovan betydligt starkare överdragen med brunsvart, ofta, och särskilt hos öländska exemplar, är färgen helt brunsvart med undantag av isolerade rödgula fläckar eller ett smalt och kort utkantband å bakvingarna. Även honan har undertill åtminstone ofta mera utbredd grå färg än de nordligare formerna, och bakvingarnas gulröda kantband kan även här vara uppdelat i fläckar.

Utom från Öland känner jag denna form från Skåne och från Stockholmstrakten, där således båda formerna träffas.

Att denna form åtminstone delvis legat till grund för WALLENGREN's beskrivning på arten, framgår därav, att han om hanen säger, att »i bakvingarnas svarta utkant finnas stundom spår till några rödgula fläckar», och att han skriver, att densammas kantband å bakvingarnas undersida »är tydligast nära analhörnet». Även beskrivningen av honan passar i åtskilliga stycken bäst på den sydsvenska formen.

Att denna sydsvenska form å andra sidan är identisk med den mellaneuropeiska låglandsrasen, framgår tydligt såväl av beskrivningar och avbildningar i de tyska handböckerna (BERGE-REBEL, ECKSTEIN, SEITZ, SPULER) som i synnerhet av SCHULZE's angivande av differentialkaraktärerna för denna och typformen. Också har jag haft tillfälle till jämförelse med från STAUDINGER-BANG-HAAS bekomna tyska ex. (från Nassau).

Till denna form, för vilken SCHULZE upptagit namnet *euridice*

ROTT., höra naturligtvis också de mörka honor från Öland, som LAMPA — uppenbarligen i motsättning till den mellansvenska ljusare formen — bestämt såsom *v. eurybia* O. (syn. till *eurydame* HOFFM., en alpin ras), ävensom MEVES' *eurybia* från Stockholmstrakten.

Klart är, att *om* man vill urskilja och särhålla geografiska former i den betydelse, som i det föregående antytts, så får man också finna sig i konsekvenserna, nämligen att gränsen mellan de olika formernas utbredning måste bli oskarp och flytande, och att t. o. m. tämligen långt innanför den ena formens område då och då kunna dyka upp individ med den närstående formens karaktärer, eller att ♂ av den ena formen kan flyga tillsammans med ♀ av den andra. På sådant sätt få naturligtvis de i litteraturen synliga enstaka uppgifterna om *Stieberi* i Stockholmstrakten förklaras. Däremot är MEVES' om också med tvekan framförda förslag att benämna en sådan form *v. candens* H. S. (en lokalform från Balkanhalvön och Mindre Asien!) principiellt oriktigt.

Heodes virgaureæ L.

De tre Linnéska exemplaren i Linnean Society höra enligt VERITY till »a small and pale northern race, with markings on the underside very reduced in size and number».

Att Londonexemplaren äro »bleka» är säkerligen här som i åtskilliga andra fall (jfr *H. hippothoë*) ett tidens och ljusets verk. Åtminstone är vår svenska form från Ångermanland till Skåne fullt så lysande röd som mellaneuropeiska exemplar från så sydlig ort som Nedre Österrike. Storleken avtar hos denna likasom hos den föregående från norr till söder och är väl i Stockholmstrakten (för ♂) högst 32 mm. — Linnés typex. äro från Västmanland — men kan i Skåne nå åtminstone 35 mm. (ex. från Kullen), alltså i det närmaste samma mått som hos mellaneuropeiska individ. Någon olikhet i övrigt åtminstone beträffande hanarna — av honor har jag blott fåtaligt svenskt och intet utländskt material — synes icke förekomma vare sig mellan sydnorrländska och sydsvenska individ eller mellan dessa och mellaneuropeiska låglandsindivid.

Den lappländska *H. virgaureæ* (f. geogr.) *oranula* FRR. känner jag icke.

Heodes phlæas L.

Att denna art åtminstone i södra Sverige flyger i två generationer, framhålles redan av WALLENGREN, och att detsamma är fallet även i nordligare delar av landet, synes framgå av AURIVILLIUS' uppgift om dess uppträdande. Att den också hos oss i dessa båda generationers utseende företer en tydlig tendens till säsongdimorfism, har, så vitt jag vet, icke förut anmärkts, om jag frånser att AURIVILLIUS omnämner,

att »var. *eleus* FABR.», d. v. s. ab. *suffusa* TUTT., mest förekommer under högsommaren.

Vårgenerationen, som jag endast känner från Skåne och Öland, och som flyger i maj och juni, är mindre, omkr. 23—26 mm., än sommargenerationen, som jag träffat i slutet av juli och i augusti, och vars vingbredd är ungefär 25—28 mm. Grundfärgen är hos den förra något ljusare guldröd, översidans fläckar äro mindre och skilda från varandra, det svarta marginalbandet på framvingarna är smalare, bakvingekanten är mellan Cu_2 och An_2 svagare inskuren och svansbihanget är knappast antytt. Hos sommargenerationen är färgen något mörkare röd, stundom tydligt svartpudrad (ab. *suffusa* TUTT.), de svarta fläckarna äro oftast större, i den yttre raden vanligen gruppvis sammanstötande, marginalbandet är bredare, inskärningen i bakvingarna djupare och svansbihanget hos oskadade ex. alltid tydligt.

Genom MERRIFIELD's och WEISMANN's experiment (Neue Versuche zum Saison-Dimorphismus der Schmetterlinge. Zool. Jahrb. Syst. Bd. VIII, Jena 1895) har det blivit klarlagt, att såväl mörkhetsgraden som svansbihangens längd hos denna art äro direkt beroende av den temperatur, som puppan under en viss tid av sin utveckling är utsatt för, på det sätt att högre temperatur gynnar uppkomsten av melanism och längre svansbildning, vilket ju fullt överensstämmer med våra generationers tendenser.

En följd av detta generationskaraktärernas direkta beroende av klimatiska faktorer är naturligtvis också här, att de icke undantagslöst äro tydligt markerade, och att de variera starkt till graden. Så kunna t. ex. översidans svarta fläckar även hos sommargenerationen stundom vara rätt små och åtskilda.

Angående generationernas utseende i Tyskland är icke mycket bekant. WEISMANN (Studien zur Descendenz-Theorie I. Leipzig 1875) förnekar, att arten där är säsongdimorf. GILLMER (Das Verzeichn. der von C. H. Beske ... bei Hamburg gefundenen Lepidopteren. Intern. Ent. Zeitschr. II, Guben 1908) nämner, att ab. *suffusa* TUTT. uppträder under varma somrar, och i BERGE-REBEL säges, att samma form är allmän i 2. generationen. SPULER skriver, att vid Erlangen »die geschwänzte Form, oft erheblich verdunkelt» är vida övervägande i 2:a generationen; han framhåller också, att denna generation avviker från den sydeuropeiska f. *eleus* och benämner därför den mellaneuropeiska sommarformen f. *eleoides*.

Så vitt jag kan förstå, är emellertid detta namn överflödigt, då det just är sommargenerationen, som är LINNÉ's typform. Exemplar saknas i Linnean Society, men sådana uttryck i »Fauna Suecica» som »alæ primores ... disco punctis nigris passim confluentibus» och »ad angulum ani alæ posticæ emarginatæ sunt, omnino ut in sequente» [sc. *virgaureæ*]» passa uppenbarligen bäst på sommarformen. Det är

alltså i stället vårgenerationen, som bör ha ett särskilt namn, och jag föreslår f. temp. *verna* n. f.

Den i Nordskandinavien flygande lokalformen av *H. phlæas* går allmänt under namnet *hypophlæas* BSD. (= *americana* D'URB.) Emellertid beskriver COURVOISIER 1911 under namnet f. *polaris* en form från norra Norge och Lappland, som att döma efter beskrivningen — återgiven av NORDSTRÖM i denna tidskrift 1919, sid. 133 — fullkomligt överensstämmer med vad vi hittills kallat *hypophlæas*. Då COURVOISIER uttryckligen framhåller, att f. *polaris* är tydligt skild från den amerikanska formen, och då en *fullständig* identitet mellan den nordskandinaviska och den amerikanska formen även av andra förnekats — SEITZ t. ex. skriver blott, att de nordiska exemplaren *närma sig* den amerikanska *hypophlæas* — synes det mig klart, att vår form bör benämnas (f. geogr.) *polaris* COURV. Med den uppfattning om sådana lokalformers natur, som i det föregående antytts, synes det mig även principiellt riktigast, att den nordskandinaviska och den amerikanska formen beläggas med olika namn, *om* de nu skola benämnas.

Heodes amphidamas ESP.

Den i norra Sverige, från Värmland, Dalarne och Hälsingland till nordliga Lappland flygande formen av denna art är, särskilt beträffande hanen, tydligt avvikande från den mellaneuropeiska typformen. Redan av beskrivningarna hos WALLENGREN och AURIVILLIUS framgår detta. Den senare t. ex. anger, att ♂ har vingarna »ovan bruna med starkt och jämnt fördelad violett glans» och att bakvingarna äro försedda »med ett par rödgula bågar vid analhörnet». Man jämföre t. ex. REBEL: »Vfl. rotgelb . . ., die Hfl schwärzlich mit roter, schwarzgefleckter Saumbinde . . . Beim ♂ schimmert die ganze Oberfläche lebhaft, stark violett.» Detsamma framgår ännu tydligare vid jämförelse mellan våra hanar och de goda avbildningarna hos SPULER (Taf. 15, Fig. 19 a) och ECKSTEIN (Die Schmetterl. Deutschlands I, Taf. 15, Fig. 2 c), vilka överensstämma med de mellaneuropeiska exemplar jag äger.

Redan 1876 (Entomol. Monatsbl. I) beskrev BACKHAUS på grundval av 3 hanar från Lappland en var. *lapponica*. Formen degraderas av STAUDINGER i hans »Catalog» till synonym under *amphidamas* och upptages ej av SPULER. Av SEITZ nämnes den, ehuru utan någon som helst beskrivning.

BACKHAUS' beskrivning lyder: »Var. *Lapponica* hat die Ober- und Unterflügel ganz gleichmässig dunkelaschgrau bestäubt, so dass von der Zeichnung nur die grosse Hauptmakel auf den Oberflügeln als schwarzer Punkt erkennbar bleibt. Die rotgelbe Querbinde am Aussenrande der Hinterflügel fehlt und ist nur durch eine kurze,

schwarz gekernte, fein rotbraune Linie angedeutet. Die Franzen sind aschgrau. Die Unterseite ist trüber gefärbt, schwärzlich angeflogen und führt im Unterflügel mehr weiss als unsere Art.»

Det är visserligen sant, att denna beskrivning icke fullt passar på *alla* nordsvenska individ, men då den tydligt, låt vara i extrem form, anger just de *tendenser*, varigenom den skandinaviska lokalformen skiljer sig från den mellaneuropeiska, är det all anledning att bibehålla det Backhaus'ska namnet för vår form. Den åsyftade tendensen visar sig, såsom av det ovan anförda framgår, i tre riktningar: 1) framvingarna äro *likformigt* grå- eller mörkt violettskimrande, och den rödgula grundfärgen, som hos den mellaneuropeiska formen visar sig som tydliga fält eller tvärband, lyser här igenom på sin höjd som ett svagt brunaktigt skimmer eller är alldeles osynlig, och till följd av denna fördunkling bli också undersidans svarta fläckar (utom diskfläcken) svagare genomlysande på översidan i jämförelse med vad förhållandet är hos den mellaneuropeiska formen; 2) det rödgula marginalbandet på bakvingarnas översida är hos den skandinaviska formen inskränkt till bakhörnet, ej sällan så starkt som i BACKHAUS' beskrivning framhålles; 3) den gula färgen särskilt på framvingarnas undersida är något mer grågul än hos typformen. Det vita på bakvingarnas undersida varierar i utbredning men är ofta synnerligen starkt markerat.

Något mattare (blekare) gul är också framvingarnas undersida hos honan av den skandinaviska formen, och bakvingarnas undersida är något mer gråaktig. Översidan *kan* vara mycket lik typformens, men är ofta starkare förmörkad, tills slutligen de blå fläckarna fullständigt försvinna och även det röda inskränkes till smala och förkortade utkantsstrimmor: en sådan form ar ab. ♀ *obscura* LAMPA.

Denna sistnämnda aberration, som endast refererar sig till honan av den skandinaviska »rasen» (hanen är ju typiskt mörk), och som beskrevs 1885 från Hälsingland, är således *icke* identisk med *obscura* RÜHL 1895, vilket senare namn betecknar artens 2:a generation i Mellaneuropa. Och en 2:a generation har arten säkerligen icke hos oss; åtminstone är ingenting därom bekant. För Mellaneuropas 2:a generation, vars ♀ dessutom på undersidan mera liknar typformen än ab. *obscura* LAMPA, föreslår jag därför namnet *æstiva nom. nov.*

Att dessa former hittills varit hoprörda, beror säkerligen bl. a. därpå, att såväl LAMPA (Resumé till »Förteckn. öfver Skandinaviens och Finlands Macrolepidoptera». Ent. tidskr. 1885) som RÜHL (Nachträge u. Berichtungen till »Die palæarkt. Grossschmetterlinge». Leipzig 1895) hänvisa på en äldre benämning *obscura* STAUDINGER, ett namn, som emellertid aldrig tycks ha varit giltigt (möjligen ett naket prislistnamn), eftersom STAUDINGER själv i sin »Catalog» anför RÜHL som auktor.

Auszug.

Von *Heodes hippothoë* L. fliegen in Schweden drei ziemlich gut verschiedene geographische Formen: *H. h.* (f. geogr.) *Stieberi* GERH., *H. h.* (f. geogr.) *hippothoë* L. und *H. h.* (f. geogr.) *euridice* ROTT. Verf. vermeidet prinzipiell, aus Gründen, die kurz angeführt werden, den Ausdruck »Rassen». In der Einteilung der geographischen Formen wird also SCHULZE (Intern. ent. Zeitschr. Guben, Jhrg. 9, 1916) ganz gefolgt, und Verf. stimmt ihm — gegen VERITY — auch darin bei, dass die LINNÉ'ische namenstypische Form nicht *Stieberi* sein kann. Die aus Südschweden früher als *eurybia* O. angeführte Form gehört zu *euridice*.

Die schwedische Form von *Heodes virgaureæ* L. ist, wenigstens in Südschweden, ungefähr gleich gross und ebenso feurig rot wie mitteleuropäische Exemplare auch von so südlichem Ort wie Österreich, und wenigstens das Männchen unterscheidet sich nicht von der mitteleuropäischen Form.

Heodes phlæas L. ist in Südschweden deutlich saison-dimorph, indem die Frühlingsgeneration etwas kleiner ist und etwas hellere Grundfarbe, schmälere Marginalbinde der Vorderflügel, kleinere Flecke und kürzere Schwänzchen hat als die Sommergeneration. Da es aus der Beschreibung LINNÉ's in F. S. ed. II deutlich hervorgeht, dass er die Sommergeneration vor sich gehabt hat, scheint der Name *eleoides* SPUL. überflüssig zu sein, während die Frühlingsgeneration f. temp. *verna* n. f. zu benennen ist. — Die nordskandinavische Form, die bisher *hypophlæas* BSD. (*americanus* D'URB.) benannt worden ist, soll f. geogr. *polaris* COURV. heissen.

Die schwedische Form von *Heodes amphidamas* ESP. ist von der mitteleuropäischen Typform gut verschieden und muss f. geogr. *lapponica* BACKH. benannt werden. Von dieser Form ist *obscura* LAMPA 1885 nur eine weibliche Aberration. Die 2. Generation der mitteleuropäischen Form kann folglich nicht den Namen *obscura* RÜHL 1895 tragen; Verf. schlägt für diese f. temp. *æstiva* nom. nov. vor.

Malmö 5/3 1924.